
Публикуван на: 01-12-2009

Източник: [Портал Европа](#)

От днес, 1 декември, влиза в сила Лисабонският договор за реформи. Той е базиран на проекта на Европейската конституция, която бе отхвърлена през 2005 г. Неговата цел е да направи Европейския съюз по-ефективен, по-прозрачен, и по-близък до неговите граждани.

С Лисабонския договор се създават постове на постоянен председател на Европейския съвет. Той се заема от [Херман ван Ромпуй](#). Първият върховен представител на ЕС по външната политика е баронеса Катрин Аштън. Тя става и зам.-председател на ЕК.

Договорът увеличи броя на евродепутатите от 736 на 751. България ще има един евродепутат повече - това ще е [Светослав Малинов](#) от Синята коалиция. Европарламентът получава и повече правомощия.

В законодателната област процедурата на съвместно решение (преименувана на „обикновена законодателна процедура“) обхваща нови области. По-конкретно това означава, че **Парламентът придобива реална законодателна власт наравно със Съвета** в области, по които в момента към него или не се обръщат изобщо, или се обръщат само за консултация. Някои от примерите са законната имиграция, съдебното сътрудничество по наказателно-правни въпроси (*Евроюст, превенция на престъпността, сближаване на наказателните норми, нарушения и санкции*), полицейското сътрудничество (*Европол*) или някои клаузи, отнасящи се до търговската политика или общата селскостопанска политика. Европейският парламент ще се намесва в почти всички законодателни области.

След ноември **2014 година процесът** на вземане на решения в Съвета ще бъде улеснен. Гласуването с квалифицирано мнозинство ще се основава на много по-опростена (и също така по-ефективна и по-гъвкава) система, а именно принципът на двойно мнозинство от държавите-членки и населението, който ще представлява двойната легитимност на Съюза. Квалифицираното мнозинство ще се достига, когато гласовете „за“ дадено предложение представляват **55% от държавите-членки** и поне **65% от населението** на Съюза. Най-малко четири страни ще са необходими, за да блокират дадено решение.

Пак от 1 ноември 2014 броят на членовете на Европейската комисия ще бъде равен на **две трети от броя на държавите членки**. Така Комисията на ЕС с 27 **страни-членки ще има 18 еврокомисари**, а не 27, както до сега. Все пак Договорът предоставя възможност за промяна на броя на комисарите – **Европейският съвет с единодушие може да промени броя на еврокомисарите**. Членовете на Комисията ще бъдат избирани в съответствие със система за ротация, основана на принципа на равното третиране на всички страни-членки.

В бюджетната област Договорът от Лисабон утвърждава установената практика на многогодишни финансови рамки, за които в бъдеще ще се иска одобрението на Парламента. От друга страна, Договорът от Лисабон предвижда Парламентът и Съветът да определят заедно всички разходи, като премахва сега съществуващата разлика между т.нар. „**задължителни**“ (например преки селскостопански помощи) и „**незадължителни**“ разходи. Това нововъведение балансира ролята на двете институции при одобряването на бюджета на Съюза.

Не на последно място Договорът от Лисабон предвижда Европейският парламент да дава мнението си по всички международни споразумения, отнасящи се до въпроси в сферата на обикновената законодателна процедура.

1 милион граждани на ЕС имат право на законодателна инициатива с петиция до ЕК. Комисията започна [широко обществено допитване](#), за да проучи вижданията на всички заинтересовани страни за това как трябва да функционира на практика [гражданската инициатива](#).

[Хартата на основните](#) права става задължителна и има същата правна сила, както договорите, въпреки че нейният текст няма да присъства в договорите. Специален протокол въвежда специфични мерки за Обединеното Кралство и Полша като установява национални изключения по отношение на правната тежест на Хартата.

Договорът установява нова правна база за приемането на Съюза в Европейската конвенция за човешките права. Съветът ще приеме това единодушно, със съгласието на Европейския Парламент и с одобрението на страните членки.

За първи път в европейските договори националните парламенти ще бъдат пряко включени в европейския процес на вземане на решения. Те **ще действат като „надзорни органи“** на принципа на **субсидиарността** с правото да се намесват на много ранен етап, когато Комисията първо представя проект на законодателен европейски акт.

Времето, отпуснато на националните парламенти да прецизират даден проектозакон, се увеличава

Лисабонският договор влезе в сила

от шест на осем седмици. Една трета от националните парламенти може да отхвърли проект на законодателно предложение на основаниято, че се нарушава субсидиарността - "**жълтата карта**". Тогава Комисията ще преразгледа проекта.

В допълнение, ако обикновено мнозинство от национални парламенти продължава да отхвърля проекта, Комисията ще насочи обоснованото възражение до Съвета и Парламента, които ще решат въпроса - "**оранжевата карта**". Нова клауза полезно описва всички формални функции на националните парламенти във връзка с въпросите на Европейския съюз.

Процесът на ратификация на Лисабонския договор, подписан от лидерите на страните членки на ЕС в Лисабон през декември 2007 г., бе официално завършен през ноември с предаването му на съхранение в Министерството на външните работи на Италия, страната, която съхранява всички договори на Европейския съюз. Документът отнесе в Рим Ян Фишер, премиер на [Чехия - страната, чийто президент Вацлав Клаус бе последният](#), поставил подписа си след дълга борба. Договорът бе подложен и два пъти на референдум в Ирландия.

Консолидираната версия на [Лисабонския договор вижте ТУК!](#)